

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 1, Article Number: 4C0036

HUMANITIES

Received: September 2009

Accepted: March 2010

Series : 4C

ISSN : 1308-7320

© 2010 www.newwsa.com

Kamil İşeri

Nigde University

kamiliseri@gmail.com

Nigde-Turkey

ONUNCU YIL NUTKU'NUN GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretimi programında yer alan Atatürkçülük konularına yeni bir bakış açısı kazandırmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, göstergebilim kuramının her türde metnin çözümlenmesine sunduğu çözümlene araçları kullanılarak 'Onuncu Yıl Nutku' başlıklı metnin çözümlenmiştir. Çalışmada metnin anlam evrenine girilmiş ve metnin üretim koşulları yüzeyden derine doğru ortaya konmuştur. Bu çalışma Cumhuriyetin ilanından sonra gelinen durumun ortaya konması ve günümüzdeki durumun değerlendirilmesi açısından önem kazanmaktadır. Cumhuriyetin kuruluşunun onuncu yılında Ulu Önder Atatürk'ün ülkemiz konusunda gelinen durumu betimlemiş ve gelecekte Türk Milletinin yapması gerekenleri ortaya koymuştur. Bu çalışma Atatürk'ün belirlemiş olduğu ülkü doğrultusunda günümüzde gelinen durum değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, Gösterge, Göstergebilim,
Metin, Söylem

SEMIOTICAL ANALYSIS OF TEXT NAMED AS ONUNCU YIL NUTKU

ABSTRACT

This study aims to analyze the text of "Onuncu Yıl Nutku (Decennial Speech)" using the tools presented by the semiotics theory to analyze every type of text. In the study, meaning universe of the text is examined and production conditions of the text are put forward from surface to deep. By this way, the aim is to gain a new perspective to the subjects of Atatürk's doctrine in Turkish Education Program. The study is significant in terms of putting forward the situation after the declaration of Republic and of evaluating the current situation.

Keywords: Linguistics, Sign, Semiotics, Text, Discourse

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Dil, "Sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzen ve insanlar arasında bildirişimi sağlayan toplumsal bir olgudur" (Aksan 1998:13). Toplum tarafından oluşturulan her ürünün uzun yıllar varlığını sürdürebilmesi, o dilin uzlaşımsal olarak ortaya koyduğu kurallara uyulmasına bağlıdır. Bu kurallara uyma çabası, bu ürünün kendi içyapısında bir kurallar bütünü oluşturmasına olanak sağlar. Bu açıdan dile bakıldığında, dilin kendi içinde kurallarının olduğu gerçeği karşımıza çıkmaktadır.

Aksan (2007:55) dili, "Düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizge" biçiminde tanımlamaktadır. Aksan, dilin gizemini ve diğer öğeleri arasındaki ilişkiyi, "Bugün bile özellikleri aydınlatılamamış, betimlenememiş aynı zamanda da bir dizge (sistem) olan dilin, birbiriyle iç içe ve çok sıkı ilişkiler içinde işleyen beş ayrı düzeninden söz etmektedir Ses düzeni, bürün düzeni, biçim (yapı), sözdizimi düzeni ve anlamsal yapılar düzeni." (1998:13) biçiminde belirlemesiyle, dile beş açıdan bakılarak incelenebileceğine dikkat çekmektedir. Bu durumda dile bakış ya da dilsel çözümlemelerde bir bakış açısı sorununun olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bakış açısı sorunu dolayısıyla metin çözümlemelerinde metnin türüne özgü niteliklere ve çözümlemede belirlenen bilimsel yöntemle bağlı kalınmayı gerektirmektedir.

İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özellik insandaki Saussure'nin deyimiyle dilyetisidir. Benveniste (1995:31-32)'de insanı ayrıcalıklı kılan özellikler, "Düşüncenin, dilin, toplumun ortak kaynağı olan simgesel gösterim yetisine sahip olmasına borçludur. İnsanda simgeleştirme yetisi en yetkin biçimde dilde kendini göstermektedir. Doğal olarak dil de simgesel anlatımla gerçekleşmektedir. Yazılı, görsel... gibi, tüm dilsel iletişim dizgeleri dilden türemiştir ve dili gerekli kılmaktadır." biçiminde dile getirilmektedir. Dolayısıyla dil, iki düzlemde oluşturulmuş simgesel bir dizge olarak ortaya çıkmaktadır.

Dile iletişimsel bir araç olarak bakıldığında, ister bireysel, ister toplumsal, isterse de kültürel alanda olsun insan yaşamının her alanında ona gereksinim duyulmaktadır. E. Benveniste, dilin iletişimde kullanılmasını, iletişimsel bir araç niteliği kazanmasını "Dil gerçekliği yeniden yaratır. Bu, şu anlama gelir: Gerçeklik dil aracılığıyla yeniden yaratılır. Konuşan kişi söylemiyle olayı ve olaya ilişkin deneyimini yeniden oluşturur. Dinleyen kişi de önce söylemi algılar ve bu söylem aracılığıyla olay yeniden oluşur. Böylece dilin işleyişine özgü bir durum olan söz alışverişi ve söyleşim, söylem edimine ikili bir işlev yükler: Konuşucu için gerçekliği gösterir, dinleyici için gerçekliği yeniden yaratır. Bu da dilin tam anlamıyla bireyler arası iletişimde araç niteliği kazanmasını sağlar." (1995:30) biçiminde açıklamaktadır. Böylelikle insan yaşamındaki gerçeklikler dil aracılığıyla ve dilin kendi iç kurallarına göre bir başkasına aktarılmaktadır.

Dilsel simgenin bir araç niteliği taşıması, söylemsel düşüncenin aracı olmasından kaynaklanmaktadır. Dil, düşüncüyü düzenleyerek özgül bir biçimde bu düşüncenin gerçekleşmesini, aynı zamanda da bir bireyin içsel deneyiminin eklemli ve gösterimsel bir anlatımla başka bir bireye ulaşmasını sağlamaktadır. İnsan, bunu kendi türüne özgü bir ses çıkarmayla değil, topluma özgü bir dille, dil kullanımıyla gerçekleştirmektedir.

1.1. Dil ve Düşünce (Language and Thinking)

Bir yandan fiziksel bir olgu olarak karşımıza çıkan bu fiziksel olgunun gerçekleşmesi için ses ve işitme aygıtına gereksinim duyulmaktadır. Fiziksel bir olgu olarak ses ve işitme aygıtına gereksinim duyulması da dilin "gözlemlenebilir, betimlenebilir ve yazıya geçirilebilir bir özellik taşıdığı anlamına gelmektedir. Öte yandan dil, çağrıştırmaya gücüyle olayların ya da deneyimlerin yerini alan göstergenin aktarılmasını sağlamaktadır. Konuşma anında sözcüklerle kavramlar arasında bağıntı kurarak nesne ve durumların gösterimi olan, göndergelerden ayrı göstergeler üreterek adlandırmalar arasında kavramsal, varsıllaşmanın (zenginleşmenin) çok güçlü bir etkeni olan ve eğretilene (metafor) adı verilen örnekleme aktarımlar oluşturmaktadır." (Benveniste,1995:33). Dilde var olan bütün bu olgular, bir yandan dilin gizemli bir yapı olduğunu gösterirken diğer yandan dilin, bir düşünme aracı olduğunu göstermektedir.

Dile dilbilimsel yaklaşan Dilbilimci için dil olmadan düşüncenin var olamayacağı kabul edilmekte ve bundan ötürü de dünyaya ilişkin bilginin, o bilgiyi aktaran anlatım tarafından belirlenmektedir. Dilbilimci için düşünce, dilin yapısıyla biçim almaktadır. Kullanımında da bireyle, toplumla, düşünceyle ilişkilendirilerek söylemsel bir değer kazanmaktadır.

Yapılan çalışmalar, dil-düşünce arasındaki ilişkinin birbirinden ayıramayacağını, insan düşüncesinin en yetkin biçimde dille aktarılabilceğini ortaya koymaktadır. Başlangıç çalışmalarında dil ile düşünce arasında bir ayrıma gidilmemektedir. Davranışçı yaklaşımın temsilcilerinden Vygotsky, düşünme=dil-ses derken ünlü dilbilimci A. Martinet, örgütlenmiş bir düşüncenin ancak dille var olabileceğini savunmuştur. Bu görüş XIX. yüzyılda birbirinden ayrılmaya başlanmıştır. Langacker ise, dil ile düşüncenin birbirinden ayrılması gerektiğini, duygularımızı anlatacak sözcükler bulamadığımızı belirterek kimi düşüncelerimizi dışa vurmak için dil dışı iletişim dizgelerine gereksinim duyulduğunu savunmuştur (bk. Aksan,2007:52-55).

Dile iletişim açısından bakıldığında, Langacker'in savunduğu gibi dil dışı göstergelerle de düşünce ve duygular alıcıya ulaştırılabilmektedir. Soyut bir kavram aktarılırken yine dil-dildışı göstergelere başvurulmaktadır (bk. Aksan,2007:54). Son dönem çalışmalarda da düşüncenin dil ile birebir ilişkili olduğu görüşünün baskın olduğu belirtilmektedir ve dilde yetkinlik, düşüncenin gelişimini doğrudan etkilemektedir.

1.2. Dil ve Toplum (Language and Social)

Dil, ulamlar (kategori) dizgesi (sistem) içinde aracı olma işlevini yerine getirmektedir. Yine Benveniste (1995:30)'e göre, "Dilsel işlevlerden yola çıkarak ve ben-sen karşıtlığı uyarınca birey ve toplum karşıt değil, tersine birbirini tamamlayan, bütünleyen bir gerçeklik olarak ortaya çıkmaktadır. Dil aracılığıyla birey ve toplum birbirlerini belirlerken toplum da, birey de yalnızca dille olanaklı duruma gelmektedir". Toplumun her düzeyinde iletişimin en yetkin aracı olarak dilin kullanılması dilin bir toplumsal sözleşmeye dayalı olduğunu, varlığını toplum içinde belirginleştirdiğini göstermektedir.

İnsanın doğayla ya da insanla kurduğu bağıntı dilin toplumda var olduğunu ortaya koymaktadır. Birey, toplum içinde doğar ve o toplumun dil dizgesini edinir. Dolayısıyla da dil ve toplum birbirinden ayrı olarak düşünülmemektedir. Çocuk, dili bağlı bulunduğu bir toplulukta edinirken nesnelere, kavramları o dilde karşılığı olan adlarıyla öğrenir, her şeyin bir adı olduğu gibi kendinin de bir adı olduğunu, bu adı aracılığıyla toplumun diğer üyeleriyle iletişim kurduğunu algılamaktadır.

Dilin toplumla ilişkisini, dilin toplumsal yönünü F. de Saussure, Genel Dilbilim Dersleri başlıklı kitabında "*Dil varlığını yalnızca toplum üyeleri arasındaki bir tür sözleşmeye borçludur, bunun için birey onu ne yaratabilir ne de değiştirebilir.*" (Saussure, 1985) biçiminde dile getirmektedir. O halde dil varlığını toplumda belirginleştirmektedir. Toplumda iletişimin yetkin bir biçimde gerçekleşmesi dil aracılığıyla yapıldığına göre anadili öğretiminde kullanılacak araç ve gereçlerin nitelikli hazırlanması ve anadili öğretimi ortamlarında kullanılması birbirini anlayan insan topluluklarının uluslaşmasına önemli ölçüde katkıda bulunacaktır.

1.3. Dil ve Kültür (Language and Culture)

Dil ve Kültür ile ilgili olarak W. von Humboldt'un görüşleri bu alanda oldukça önemli bir yere sahiptir. Humboldt, "Bir ulusun dilinden o ulusun kültürüne inilebileceğini savunarak dil, bir ulusun ruhunun dış görünüşünün yansıtıcısı olduğunu kendi deyimiyle "*ulusun dili ruhudur, ruhu da dili*" (bk. Akarsu,1998) demekle dilin kültürle ve o toplumun ruhuyla olan ilişkisini belirtmektedir. Ulusların kültürleri farklı olduğundan dilleri de birbirinden farklılık göstermektedir. Dil, "insanların ayrılık belgesi" olduğuna göre toplumlar da birbirinden farklıdır. Bu farklılık da dillerine yansımaktadır.

Dil kültürle yaşarken kültür de dile koştur bir gelişme göstermektedir. Dil bir toplumun düşüncesini dile getirmede en yetkin araç olduğuna göre, dilin bozulması düşünce aracının bozulması demektir. Dil, toplumun yapısını etkilerken toplumsal yapı da dili etkileyerek onu biçimlendirmektedir. Bir toplumda konuşulan dil o toplumun kültürünün bir parçasını oluşturduğu gibi bir toplumun bilgi birikiminin toplamını da ortaya koymaktadır. Edinilen bilgilerin bir kuşaktan diğer kuşağa aktarılması iletişimin en yetkin aracı dille gerçekleştirildiğine göre dil ne kadar yetkin biçimde edinilirse kültürün aktarımı da o oranda sağlıklı gerçekleşmektedir.

Bir ulusun düşünce yapısı, yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, görenekleri, dünya görüşü, çeşitli nitelikleri dillerinde gizlidir. Dilbilimsel bakış açısıyla bu olguların yansımaları olan dili incelemekle o toplumun kültürüyle ilgili bilgilerin edinilebileceği (Aksan 2007, Akarsu 1998) düşünülmektedir.

Sonuç olarak, dil, düşünceyle, toplumla, bireyin kendisiyle, kültürle doğrudan ilişkilidir. Bütün bu olgular dilde kendini bulmakta ve belirginleşmekte, dil olmadan düşüncenin olamayacağını, dilin düşünceyi geliştirmedeki rolünün yadsınamayacağını, dilin varlığını toplumda belirginleştirdiğini, ulus olma ölçütü olduğunu göstermektedir. Bu nedenle de anadili öğretiminin üzerinde önemle durulması ve bireyin dil yetisinin gelişmesiyle düşünme yetisinin de gelişeceği gerçeğinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir (bk. Özbay 2006:2-5).

Dilin çok yönlülüğü onun yetkin bir biçimde öğrenilmesini ve öğretilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu durum anadili öğretiminde kullanılacak ders kitapları hazırlanırken dilbilim, eğitimbilim, toplum dilbilim, ruhdilbilim, insanbilim, göstergebilim gibi alanlar arası çalışmaların yapılmasının ve bu bilim dallarının anadili öğretimine sağladığı yöntemlerden yararlanılmasının günümüzde bir zorunluluk durumuna geldiğini (bk. Cemiloğlu 2009:1-16) göstermektedir.

Dil, iletişim araçlarından en yetkinidir ve kendisi dışındaki öğelerle de doğrudan ilişkilidir: *Dil-düşünce, dil-kültür, dil-toplum, dil-birey ve özellikleri...* İnsanın dilyetisine sahip olması (Saussure, 1985) ve toplumun kültürünü (Akarsu, 1998), bireyin düşüncesini aktarırken dili kullanması (Vygotsky, 1998) anadili

öğretiminin önemini (Akyol 2006, Demirel ve Şahinel 2006, Özbay 2006, Sever vd.2006, Sever 2004) de ortaya koymaktadır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Birey, içinde bulunduğu toplumun yapısını kavrarken, kendi kişiliğinin oluşumunu geliştirirken ve düşüncelerini, duygularını aktarırken araç olarak dili kullanması, anadili öğretiminin planlı biçimde düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle de anadili öğretiminin etkili bir biçimde gerçekleştirilmesi için dilin kendi içyapısı dışında diğer etkenlerin (birey, düşünce, toplum, kültür, kullanım bağlamı, iletişim ortamı ve niteliği,...) de göz önüne alınması gerekmektedir.

Bu çalışma, Cumhuriyetin kazanımlarının değerlendirilmesi ve Türk eğitim sisteminde önemli bir yer tutan Atatürkçülük konularına ilişkin metinlerin anlamsal değerinin ortaya çıkarılması açısından önem kazanmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 10. maddesinde geçen "Eğitim sisteminin her derece ve türü ile ilgili programların hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ve evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir. Milli birlik ve bütünlüğün temel öğelerinden biri olarak Türk dilinin öğretimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa gidilmeden öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dilinin de zenginleşmesine çalışılır bu amaçla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu (AKDITYK) ile işbirliği yapılarak Milli Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır." (MEB, 1987:8) saptamasıyla yönlendirilmeye çalışılan anadili öğretiminin yetişmiş öğretmen gereksiniminden söz edilmektedir. Bu durum Türkiye Cumhuriyetinin geleceğinin biçimlenmesi açısından Atatürkçülük konularının önemini ortaya koymaktadır.

Anadili öğretiminde metinlerin kullanılması bir yandan istenen amaç ve davranışları edindirme, diğer yandan da "ulusal kültürümüzün değerli yapıtlarıyla karşılaşmasını sağlayarak, ulusal bilincini ve ulusal coşkusunu, güzel metinlerin zevkini tadararak duygusunu ve Türk diline olan sevgisini; türlü metin incelemeleriyle doğru karar verme yeteneğini" (MEB,1995:9-10) öğrenciye kazandıracak nitelikleri taşıması gerekmektedir. Dolayısıyla ders kitapları anadili öğretiminde amaçlanan davranışları gerçekleştirmede önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum ders kitaplarındaki metinlerin seçiminde Türkçe Programının amaçları doğrultusunda kazandırılmak istenen dil becerilerine örneklik edecek, türünü temsil yeterliliği bulunan, açık, anlaşılır ve eğitim öğretim ortamlarında kullanılabilir nitelikte metinlerin seçilmesine dikkat edilmesi gerektiğini de beraberinde getirmektedir. Bu durum bize öğrencilere kazandırılmak istenen davranışların (kazanımların, becerilerin) metin kullanılarak aracılığıyla edindirilmesi önem kazandığını göstermektedir. Bu nedenle metinden istenen verimin alınabilmesi ve metnin daha iyi anlaşılabilmesi için inceleme yöntemlerinin de bilinmesini gerektirmektedir. Özellikle bir öğretmenin öğrencilere kendini bilimsel olarak kanıtlamasında donanımın önemli bir etkisi olduğu bilinmektedir. Metin inceleme yöntemlerinden biri de göstergibilimdir. Metni çözümleyen için önemli ölçüde bir bakış açısı kazandıran, metnin derin yapısındaki ilişkilerin çözümlenmesi açısından önemli olan göstergibilimsel yöntem metin çözümleme yöntemlerinden biri olarak karışımıza çıkmaktadır.

Courtés (1995:9)'da göstergibilimin yayılmasında en önemli etkenlerden birinin anadili öğretiminde uygulanmasının olduğunu

vurgulamaktadır. Göstergebilimin gelişimin önermiş olduğu bütün terimler ve yöntemler, örneğin Fransa'da, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından resmi olarak kolejlerin ve liselerin ders programlarında açıkça belirtilecek biçimde kabul edilmiştir: Öte yandan bu eğitim, ilk, orta ve yüksek öğretimde bu alana yönelik öğrencilerin yetiştirilmesi için sürmektedir. Bu eğitim de söylem çözümleme yaklaşımının getirmiş olduğu yenilikler doğrultusunda yapılmaktadır.

Kıran (1998:237), göstergebilimin anadili öğretimine, örneğin Fransa'da, Fransız eğitim dizgesine girdiğini "1966'dan beri A. J. Greimas'ın derslerini ve yapıtlarını izleyen bir grup, anadili olarak Fransızca, dilbilgisi, metin açıklama dersleri öğretmeni ve kitap yazarı, kuramın üstdilini neredeyse hiç kullanmadan, formülleri en aza indirgeyip, görselleştirmeye büyük özen göstererek, göstergebilimi bir öğretim ve çözümleme yöntemi olarak, Fransız öğretim dizgesine yerleştirmişlerdir." biçiminde dile getirmektedir. Bu nedenle Onuncu Yıl Nutku, İstiklal Marşı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabı gibi Atatürk'ün, kurtuluş savaşının, cumhuriyetin ve yeniliklerin toplum açısından önemini vurgulayan metinlerin ders kitaplarında yer alması önem taşımaktadır. Bu nedenle Onuncu Yıl Nutku metninin yeni bir bakış açısıyla ele alınarak değerlendirilmesi Atatürkçülük konularıyla birlikte Cumhuriyetin kazanımları açısından önem kazanmaktadır.

29 Ekim 1933'te Ankara Cumhuriyet Meydanında verdiği ve radyo aracılığıyla aynı anda yurdun her yanında yankılanan Onuncu Yıl Nutku, (Demirhan 1999:161) Türk milletinin Cumhuriyetten aldığı güçle, bundan sonra izlenecek yolun ve ulaşılabilecek hedeflerin belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Bu durumun anlaşılması, metnin derin yapısında Türk ulusuna, öğretmenlerine, öğrencilerine, her kesime seslenen iletilerin kavranılması ve bu durumun ortaya konmasında göstergebilimin bir bakış açısı sunması bu metni ve göstergebilim yönteminin seçilmesinde ayrıca bir öneme sahiptir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu çalışmada, göstergebilim kuramının metni incelemede kimi araçlar kullanması, alanlar arasındaki geçişleri sağlayarak bütüncül bir yapı sergilemesi ve sürekli yapılan saptamaları, çözümlemeleri denetlemesi, bilimsel ve nesnel bir tabana oturtması açılarından göstergebilim kuramı yöntem olarak benimsenmiştir.

Göstergebilimsel bir çözümleme, metnin değişik katmanlarına uygulanabilecek değişik türdeki örnekçeleriyle metni sorgulamaktadır. Metinde verilmek istenen (yazınsal nitelikli metinlerde örtük olarak verilen) iletiyi ve metinde çözümlemecinin veya yazarın verdiği sorunu ya da sorunları bulmaya yardımcı olmaktadır. "Göstergebilimsel çözümleme, anlamlı bir bütüne yaklaştığında anlatım düzleminin özelliklerini, yani dilsel ve biçimsel yapıları bir başka etkinlik alanına bırakarak doğrudan doğruya içerik düzleminin biçimine yönelir." (Rifat, 1996:26). Bu nedenle göstergebilim, içerik düzlemindeki biçimin de üç değişik düzeyde düzenlendiğini ve üç aşamada çözümlenebileceğini benimsemektedir. Dilbilim, inceleme nesnesini doğal dillerle sınırlandırmış, birim olarak da sesbirimler, anlambirimler gibi birimlerle inceleme sınırını tümce olarak belirlemiştir.

Günümüzde tümceüstü çalışmalar dilbilim alanı içerisinde yer alan diğer alt dallar tarafından da yapılmaktadır: *Metindilbilim, Söylem Çözümlemesi, ...* Ancak bütün bu çalışmalar yalnızca doğal diller açısından ele alınmaktadır. Göstergebilim ise yalnızca doğal dil değil, dil dışındaki görsel, işitsel, sanatsal iletişim dizgelerinin her birini dilin özel bir dizgesi olarak görmektedir. Dilbilim bir dil dizgesini açıklayabilir, onun toplum, kültür, birey gibi dil dışı etkenlerini de göz önünde bulundurarak inceleyebilir. Ancak görsel

(mimari, reklam, sinema...), işitsel (müzik, şarkı, ...) ve sanatsal (yazın, resim, heykel...) kullanımlardaki iletişim dizgelerini çözümlenmede ve açıklamada yeterli görülmemektedir. Göstergibilim, "dilbilimin kavramsal, yöntemsel, verilerini göstergibilimsel çözümlenmede nasıl bağıntı kurulduğunu, nasıl işlendiğini, nasıl kullanıldığını, hangi aşamada yetersiz kaldığını sorgulamaktır." (Kıran, 1990:52). Bir olguyu açıklamak tek bir bilim dalının verilerinden değil, birden çok bilim dalının verilerinin kullanılmasını, yani alanlararası çalışmayı gerektirmektedir.

Bilgikuramsal (epistemolojik) dayanağını dilbilimden alan, özellikle dilbilimin yapısalcılık ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalan çağdaş göstergibilim, gelişimini sürdürürken dilbilimin kavramlarını, yöntemlerini temel alarak yeni bir örnekçe oluşturmaya çalışmaktadır. Bu nedenlerle de dilbilim ve göstergibilim birbirinden ayrılan bağımsız bilim dalları olarak yorumlamak, biri diğerinin altında ya da üstünde gibi tartışmalara girmek anlamsız bulunmaktadır (bk. İşeri, 2008).

3.1. Göstergibilimin Çalışma Doğrultuları (Studies of Semiotics Line)

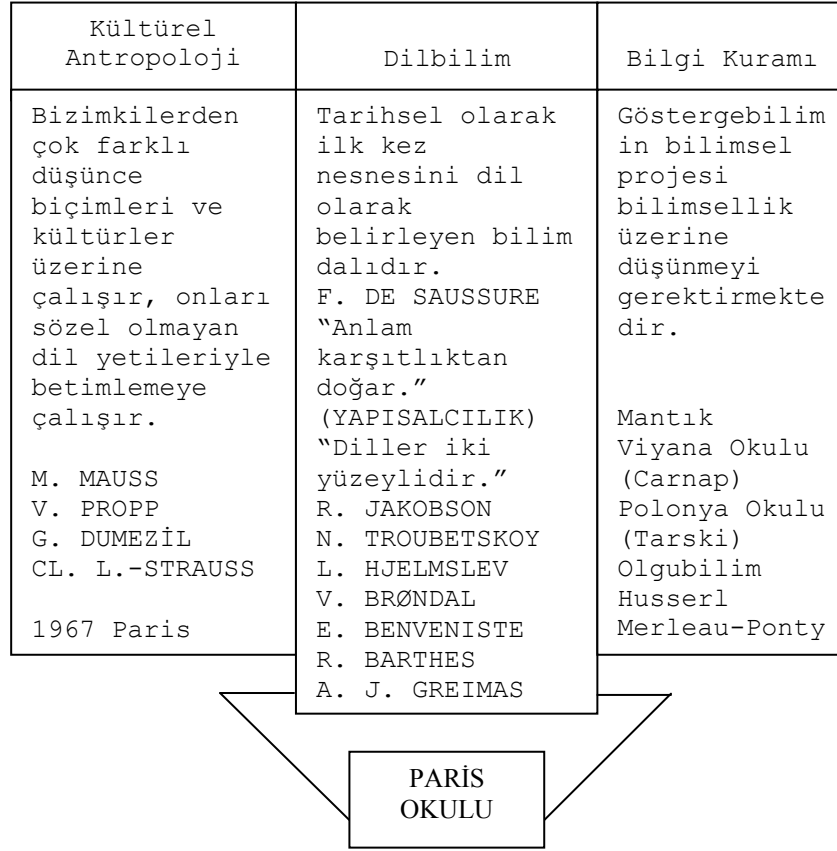
Göstergibilim kuramının, alanının tasarlanması ve adlandırılması çok eskilere dayanmasına karşın bir bilim dalı olarak ancak 20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkabilmiştir. Önceleri F. de Saussure'ün önerdiği gibi göstergeler dünyasını inceleyen bilim dalı olarak ele alınmış, günümüzde ise mantık, ruhbilim, dilbilim, toplumbilim, insanbilim gibi birçok bilim dalının yararlandığı gibi resim, müzik, tanıtım, sinema, her türlü kültür görüngüleri, ...vb. alanlar da göstergibilim yönteminden, onun bulgularından, çözümlenmeye getirdiği araçlardan yararlanmaktadır.

Göstergibilim, gösterge dizgesi oldukları açık seçik görülen dizgeleri incelemekle kalmayıp tüm kültür görüngülerini gösterge dizgeleri olarak ele alarak kültür görüngülerinin gerçekte gösterge dizgeleri olduğu varsayımından, yani kültürün temelde iletişim olduğu varsayımından yola çıkmaktadır. Bu nedenle göstergibilim, gerçekliği yakalamak amacını gütmektedir. Öte yandan, göstergibilim, anlamın bulunduğu her yerde yaşayan, her düşünce dizgesinin oluşumunda var olan başlangıçta bir tasarı, daha sonraları sürekli gelişen bir yaşama, okuma, düşünme, yeniden üretme etkinliği (özgür ama kurallı bir etkinlik) olarak ele alınmış, günümüzde de kendine yeten, tutarlı, tümükapsayıcı bir bilim dalı durumuna gelmiş bulunmaktadır.

Bunun yanında kimi dilbilim akımlarının temsilcilerinin de göstergibilimin bugünlerdeki konumuna gelmesinde doğrudan katkıları olmuştur. Bunlardan "Prag ve Kopenhag dilbilim okullarının kimi bulgularından yararlanan L. Hjelmslev ve R. Jakobson göstergibilimi büyük ölçüde etkilemişlerdir. G. Dumézil söylenbilimde, C. L. Strauss insanbilimde, J. Lacan ruh çözümlemesinde ve R. Barthes'ın yazındaki yapısalci çalışmaları" da bu alanın genişlemesine büyük katkıda bulunmuştur (Kıran, 1981:108). "Prag Dilbilim Çevresinden R. Jakobson ve Troubetzkoy F. de Saussure'ün araştırmalarını yaygınlaştırmış, Kopenhag Dilbilim Çevresinden L. Hjelmslev dizgeleştirmiş, E. Benveniste söyleme uygulamış, R. Barthes anlaşılabilir bir dile indirgemiş, A.J. Greimas da göstergibilimi oluşturmada kuram ve yöntem olarak kullanmıştır" (Kıran,1990:51).

Her bilim dalında olduğu gibi göstergibilim de kendiliğinden oluşan bir bilim dalı durumuna gelmemiştir. 20. yüzyılın başlangıcından bu yana anlamlamayı bilimsel olarak çözümlenmeyi amaçlayan üç büyük disiplinden oluşmuştur: Dilbilim, kültürel antropoloji ve bilgi kuramı (bk. Floch,1985:45; Kıran,1990:51; Kıran ve Kıran, 2006:325; Günay, 2002:7). Aşağıdaki çizelgede

göstergebilimin bu üç alandan yararlanarak günümüze kadarki gelişim süreci gösterilmektedir.

Dilimizde özellikle **Dilbilim** (Linguistics) sözcüğü örnek alınarak üretilmiş olan **Göstergebilim** (Semiology / semiotics) terimi ilk bakışta *göstergeleri inceleyen bilim dalı* ya da *göstergelerin bilimsel incelenmesi* olarak tanımlanır. Ancak göstergebilimin günümüzdeki etkinlik alanı, kendisini oluşturan *gösterge* ve *bilim* sözcüklerinin anlamsal toplamından fazla ve değişik bir boyut kazanarak göstergebilim doğrudan göstergeyle değil anlamla, anlamlamayla ilgilenen bir etkinliğe büründüğü gözlemlenmektedir.

Göstergebilim kuramının temelini oluşmasında birçok bilim alanından birçok bilim adamlarının katkıda bulunmuşlardır. "Amerikalı mantıkçı Ch. S. Pierce'in *gösterge kuramı*, J. Kristeva'nın *göstergeçözümleyim'i* ve F. de Saussure'den kaynaklanan, birbirleriyle neredeyse çağdaş, ancak birbirinden kesin çizgilerle ayrılan özellikle Fransa'da, iki ayrı adla anılan *sémiologie* ve *sémiotique* üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde temelde üç tür göstergebilim kuramının olduğu belirtilir: R. Barthes'ın kuram düzleminde F. de Saussure'ün önerdiğinin tersine, dilbilimin bir kolu olarak gördüğü ancak uygulamada büyük ölçüde deneme ya da eleştiriyle özdeşleştirdiği göstergebilim (*sémiologie*); Prieto ya da G. Mounin'in, F. de Saussure'ün amacını gerçekleştirmek amacıyla *gösterge dizgelerinin genel incelemesi* olarak tasarladıkları, ama *çözümlemelerini amaçlılık koşuluna bağladıkları için* (trafik işaretleri) yapay dizgelerin incelendiği göstergebilim (*sémiologie*); A.J. Greimas'ın bir yandan yapısal dilbilimden, bir yandan belirli halkbilim ve söylenbilim incelemelerinden yola çıkarak anlam ve anlamlama olguları üzerinde yoğunlaştırmaya çalıştığı *göstergebilim*" (*sémiotique*) (Yücel, 1991:106; 2001:10).

Türkçede göstergebilim terimiyle karşılanan semiyoloji (fr.sémiologie) ve semiyotik (fr.sémiotique) terimleri batı dillerinde birbirinden farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Günümüzde doğrudan doğruya bildirişim amacıyla yaratılmış dizgelerdeki göstergeleri yine bildirişim sürecindeki işlevleri açısından araştıran ve dilbilimin betimleme yöntemini kullanan etkinlik alanı **Semiyoloji**'dir. Göstergeleri bildirişim açısından inceleyen semiyoloji, 'gerçekçi' bir yaklaşımı benimsediğini söyleyerek, doğada var olan gözlemlenebilir, somut fiziksel nesnelere betimliymiş gibi, 'dile', 'dilyetisine' yüzeysel boyutta yaklaşır (Rifat, 1996:13-14).

Türkçedeki göstergebilim terimi bu ikinci yaklaşımı, ilk anlamıyla, yani 'göstergeleri inceleyen bilim dalı' anlamıyla karşılanamaz. Ancak, "kendisini oluşturan sözcüklerin anlamsal toplamı dışında, göstergebilime gösterge dizgelerini inceleyen bilim dalı anlamının yanı sıra, bir de anlamsal üretim (anlamlandırma) olgusunu araştıran ve yeniden yapılandıran ve bu amaçla da **bilgikuramsal, yöntembilimsel ve betimsel** açıdan kendini kuran bir bilimsel yaklaşım anlamını da eklersek **anamlama kuramı** semiyotik'i de belirtmiş oluruz (Rifat, 1998:111-113, 1996:13). Bu iki terim Günay (2007:51)'de fonoloji ve fonetikte olduğu gibi semiyoloji için göstergebilgisi terimini ve semiyotik için göstergebilim terimlerinin kullanılması gerektiğini savunmaktadır.

Göstergebilim kuramının amacı ne gösterge dizgelerinin gerçek anlamını bulmak ne yepyeni anlamlar üretmek ortaya çıkarmak ne de dış yaratım koşullarını genişletmektir. Bu kuramın amacı, bir gösterge dizgesinde ne söyleniyor, neyi, kim söylüyor, bu soruların yanıtını da araştırmak değil, bir gösterge dizgesi, sözgelimi yazınsal ya da bilimsel söylem, görüntü, mimari yapı, tiyatro gösterisi, tanıtım, vb.. hangi katmanlardan oluşmaktadır, bunu yeniden üstdil aracılığıyla dizgeleştirerek sunmaktır. Başka bir deyişle göstergebilimsel çözümlenmede kimin, ne dediği önemli değil, ancak (yazan öznenin) söylemek istediğini nasıl söylediği önemlidir. Göstergebilimsel bir çözümlenme anlam olgularını açıklamaya çalışmamaktadır, ancak anlamın eklenerek üretiliş biçimini araştırmaktadır. Bununla birlikte, göstergebilim içeriğin biçimine yönelik içkin ve yapısal bir kuram olarak ortaya çıkmaktadır (bk. Rifat, 1980:101, D'Entrevernes, 1988:7).

Göstergebilimin amacı, diğer bütün insanbilim dallarına bilimsel çözümlenme yöntemi geliştirmeyi amaçlamaktadır. Göstergebilim, dilbilimin kavram ve yöntemlerini kullanır ve onları temel alarak yeni bir tümdengelimli, kendine yeten, inceleme nesnesini dil ve dildışı gösterge dizgeleri (her türlü gösterge dizgeleri: fotoğraf, resim, karikatür) olarak belirleyen, tutarlı bir bilim dalı olmuştur.

Göstergebilim, kendini "söylemleri biçimlendiren ve amacını ortaya koyan anlamlı düzenlemelerin çözümlenmesi" olarak tanımlar. Göstergebilimin birinci ilkesi içkinlik, daha açık deyişle nesnenin özkerliği kendini oluşturan ilişkilerin çözümlenmesi üzerine kurulu olma ilkesidir. Kıran (1998:238)'e göre göstergebilimin konusu kısaca "toplumsal ve bireysel söylemi biçimlendiren anlamlı yapıları oluşturmak" olarak belirlenir. Yine "göstergebilim, anlamı soyut, sınırları belirsiz bir kavram olarak ele almadığı gibi doğal dilin değişik biçimlerde gerçekleştirdiği, sınırladığı anlamın görüntüleriyle ilgilenmektedir: *Sözcük, tümce, noktalama imleri ve metinler*. (...) Göstergebilim kuramı, anlamı ifade eden ve ortaya çıkararak hangi anlatım biçimi olursa olsun anlamlama olgusunu tek olarak görmektedir. [Buna göre] yazınsal bir metnin bir tek anlamı vardır ve değişik bakış açılarından incelendiğinde bu bir tek anlamın değişik yüzleri görünür".

Göstergebilim, bütün anlamlama dizgelerini çözümleme amacındadır. Metinlere ya da görsel imgelere, jestlere ya da mimariye olduğu gibi anlam üretimi olan her dizgeyle ilgilenmektedir. "Göstergebilimin kendine özerkliğini veren yani ayırıcılığını, sınırlarını belirleyen kendi öz nesnesidir: [anlamlama]. Göstergebilimin diğer bilim dallarını kendi alanının sınırlarına katmadan ve onlara bağlanmadan diğer bilim dallarıyla yararlı bir biçimde işbirliği yapabilmekte ve ortak olarak çalışabilmektedir. Anlamlama, ne gerçeğin basit bir üretimi ne de yalnızca iletişim kurmadır. (...) göstergebilim için anlamlama, ne anlaşıldığı ya da bireyin anladığı şeye, ne de söylemek istenilen şeye indirgenemez. Göstergebilime göre, iletişimin içeriği dizgesel olarak iletişim kurmayla ya da bireyin algıladığı anlama ve sunulan anlamıyla da sınırlandırılmaz (Floch, 1985:44).

T. Yücel, Danimarkalı dilbilimci L. Hjelmslev'in "bir anlatımın ancak bir içeriğin anlatımı olduğu için içerik olduğunu" söylediğini belirterek iki öge arasında karşılıklı bir önvarsayımın bulunduğunu, biçimin zorunlu olarak anlamı, anlamın da zorunlu olarak biçimi içerdiğini kesinler" (1999:40). Yine ona göre, birbirinden ne denli farklı olurlarsa olsunlar, tüm dillerde ortak olan bir kavram bulunur: *Anlam*. Ancak, dil düzleminde belirmediği sürece, anlam çözülmemiş bir veri, biçimlenmemiş bir kitle olarak kalmaktadır. Ayrıca her dilde anlam, değişik bir biçimde biçimlenmektedir. Başka deyişle aynı anlam değişik dillerde değişik biçimlere bürünmektedir. Bu biçimi de dilin işlevleri belirlemektedir: "Anlamın her seferinde yeni bir biçimin tözü olması dışında varolma olanağı da yoktur. Böylece dilsel içerikte özgül bir biçim çıkar karşımıza: *içeriğin biçimi*. [Göstergebilimin amacı da bu içeriğin biçimini ortaya koymaktır]. Bu biçim anlamdan bağımsız olarak onunla saymaca bir bağıntı kurar ve onu içeriğin tözü durumuna getirir. İçeriğin tözü durumuna gelmekse, kesinlikle dil düzleminde yer almaktır" (Yücel, 1999:40).

Göstergebilimin nesnesi anlam içeren her türlü nesne ya da olgu olduğuna göre anlambilim sözlükbilimi, göstergebilim de anlambilimi içermektedir. A.J. Greimas'a göre anlambilim, göstergebilimin özerk bir bileşkesi olmadan önce, sözlükbilim tek başına dilbilimdeki anlam sorunlarına ışık tutmaya çalışmaktadır. Oysa göstergebilim sadece dil göstergelerinin değil, dildışı göstergelerin de anlam üretebileceğini savunarak, alanını daha geniş tutarak daha büyük bileşkeleri de alanı içine almaktadır.

T. Yücel, A.J. Greimas'tan yararlanarak bir metnin tutarlılık ve bütünlük kazanmasını sağlayan şeyin yerdeşlik olduğunun kesin yargısına vararak aşağıdaki örnekleri verir (1999:109): *Düz ayak, dört ayak, ayak işi, ayak üstü, ayak bağı, ayak ucu, ayak altı, ayak topu, ayak oyunu, ayak bakmak, ayak diremek, ayak basmak...* vb. kullanımlarının her birinde ayak sözlükbiriminin farklı göstergebirimciklerden oluştukları görülmektedir. Bu değişiklikleri belirleyen sözlükbirimlerin yer aldığı *bağlam*dır. Yine aşağıdaki örneklerle bakacak olursak yukarıdaki açıklamaların desteklendiği görülecektir.

1a. *Ali ayağının üzerine düştü.*

1b. *Ali dört ayağının üzerine düştü.*

Türkçe Sözlükte 'ayak' sözlükbirimi, bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü, bacak (TDK,2005:151) olarak ilk iki anlamı tanımlanmaktadır. Bu tür göstergebirimcikleri A.J. Greimas *çekirdek göstergebirimcik*, en az iki sözlükbirimin bir araya gelmesiyle, bağlama göre belirlenen göstergebirimcikleri *bağlamsal göstergebirimcik* olarak adlandırmaktadır.

Göstergebilim açısından anlamın kavranmasında bağlamın önemi büyüktür. Bu nedenle üretilen sözcenin anlamını belirlemede bağlamın belirlenmesi etkili olmaktadır. Buna örnek olarak Yücel (1999:107)'de

aşağıdaki örnekler verilerek bir sözcenin anlamının anlaşılmasında bağlamın önemi vurgulanmaktadır.

2a. Köpek havlıyor

2b. Bekçi havlıyor

2c. Bekçi köpeği havlıyor

türü sözcelerde, (2a) ve (2b)'de anlaşılır olan bağlam yerdeşliğini* (2c)'de belirlemek güçleşmektedir, çünkü havlayan (bağırarak) insan da hayvan da olabilir. Bunun belirlenebilmesi için bu tür bir sözcenin daha büyük bir bütünlük ya da bağlam içinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Böylece bir metinde tutarlığı sağlayan şeyin yerdeşlik (isotopie) olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bir bütünün anlamına ulaşmak için onun anlamsal öğelerini belirli birimlere ayırmak yeterli olmakla birlikte bu öğelerin karşılıklı bağıntılarından oluşan yapıyı, birimlerin oluşturduğu düzeni ortaya koyabilmek de gerekmektedir. Saussure (1985)'e göre anlam karşıtlıklardan oluşmakta ve bir tümcenin anlamı göstergeler arasında kurulan ilişkilerden doğmaktadır. Bununla ilgili olarak Aksan (1998:45 ve ötesi) aşağıdaki örnekleri değerlendirmektedir:

3a. Adamı iyi dövmüşler

3b. Adamı kötü dövmüşler

3c. Adamı fena dövmüşler

Yukarıdaki tümcelerde belirteç görevi yüklenen *iyi*, *kötü* ve *fena* göstergeleri tek tek ele alındığında birbirine karşıt anlamlar içerdiği görülmektedir. Ancak yukarıdaki gibi bir kullanımda ise birbirine yakın anlamlara geldiği görülmektedir. Aynı biçimde;

4a. Bu adam adam değil

4b. Bu çocuk çocuk değil

4c. Bu kadın kadın değil

gibi kullanımlarda ise *adam*, *kadın* ve *çocuk* göstergelerinin farklı anlamlara geldiği görülmektedir. Birinciler temel anlamda, ikinciler ise yananlamda kullanılmaktadır. Bu durum göstergelerin (sözcüklerin) diğer öğelerle arasındaki ilişkiye ve sözlük anlamının dışında bağlama bağlı olarak başka anlama gelebileceğini göstermektedir.

Greimas (1966)'da, "anlamın mutlak koşulunun öğeler arasındaki bağıntı olduğu" vurgulanmaktadır. Bu bağıntı iki göstergenin birlikte kavranabilmesi için gerekli ortak yanları ve birbirine olan karşıtlıkları belirtmektedir. İkili karşıtlık aynı anlam eksenindeki göstergelerin bir karşıtlığının bulunmasıdır: *Ak/kara*, *iyi/kötü*, *küçük/büyük*... Öte yandan, *yolcu gemisi*, *yük gemisi* gibi bir kullanımda *gemi* göstergesi ortaklığı, *yolcu* ve *yük* göstergeleri ise başkalığı göstermektedir.

İçeriğin biçimini araştıran anlamlama göstergebilimi anlatım düzleminin özelliklerini, yani dilbilgisel ve biçimsel yapılar ile sözbilimsel (retorik) oyunların varlığını ve önemini yadsımamaktadır. Metnin bu açıdan incelenmesini dışlamayarak bu anlatımsal özellikleri de kendileri için değil, içerik düzlemine geçiş için inceleme alanına almaktadır. Anlatım düzleminin özelliklerinin bir amaç olarak araştırılmasını da metindilbilimcilere bırakmaktadır (Rifat,1993:30). Bu durum ve yukarıdaki örnekler dilin yapısal anlamının yanında kullanımsal anlamının da olduğunu, bir kavramın sözlüksel anlamının kullanımda çok farklı anlamda kullanılabileceğini göstermektedir.

*Yerdeşlik, bağlamsal göstergebirimciklerin yinelenmesindeki uyum, göstergebirimciklerin ortak bir düzlemde dağılımı; Vardar, 1988 de: "1. Bir söylem çerçevesinde anlamsal tutarlılığı, bildirinin bir anlam bütünü olarak kavranmasını, tek yönlü anlaşmayı sağlayan uyum; aynı düzlemde yer alan öğelerin oluşturduğu, çokanlamlılığı engelleyen ve anlambirimcik yinelenmelerinden doğan uyumluluk. 2. Hem içerik hem de anlatım düzleminde dil öğelerinin yinelenmesiyle oluşan uyum." biçiminde dile getirilmektedir.

Dolayısıyla da dilin bu yapısı metin türü özelliklerine göre bir dil kullanımının olduğuna işaret etmektedir.

Temel anlam dizgesinden anlatisal anlam dizgesine geçiş temelde küçük evrene özgü gücül (potansiyel) değerlerin bir özne ile kaynaşması demektir. Göstergibilimsel dörtgende yer alan öğelerin tümüyle bir üst düzeye geçmesi söz konusu değildir. Kimi gücül kalarak metnin yüzeyinde belirmeyebilir. Bir özneye bağlantı kuran öğeler yeni anlamlar yüklenerek anlatisal anlam boyutuna geçerler. Oluşacak söylemin türü de bu aşamada saptanmaya başlanmaktadır. Bu işlem karşıt öğelerle alt karşıt öğeler arasındaki ilişkiyi kurmaktadır (d'Entrevives, 1988:3).

Eril/dışil ≠ tür ekseninde,
Ak/kara ≠ renk ekseninde,
Aydınlık/karanlık ≠ ışık ekseninde yer almaktadır.

Göstergibilimsel Dörtgende (Carré Sémiotique) yer alan simgesel ulamlardan (kategori) anlamsal ulamlara geçilirken sözdizimsel boş yapılara da anlamsal değerler yüklenir. Göstergibilim bu aşamada iki temel karşıtlık öne sürmektedir:

a. Bireysele ilişkin karşıtlık : Yaşam / ölüm
b. Toplumsala ilişkin karşıtlık : Kültür / doğa

Örneğin;

/yaşam/= su, ev, yiyecek, nefes..

≠

/ölüm/= toprak, hastane, mezarlık..

/kültür/= "müzik, ayakkabı, uygarlık..

≠

/doğa/= dağ, orman, doğallık..

Başlangıçta boş olan bu kavramlar, ele alınan metne göre değişik terimlerle ya da kavramlarla doldurulabilmektedir. Temel anlam bileşkesi bu karşıtlıklarla sözdizim öğelerini adlandırmakta, onlara ilk evrensel biçimlerini vererek onların oluşum süreci içindeki ilk anlam çekirdekleriyle donanmalarını sağlamaktadır.

Temel sözdizim / temel anlam bileşkeleri **Üretici Süreçin** (İşeri, 2008:122; Kıran ve Kıran, 2007:183) daha sonraki katmanlarını (anlatı / söylem) oluşturacak ilk evrenini belirlemektedir. Bu evren gücül değerlerin var olduğu temel dizgeyi oluşturmaktadır. Ancak sonraki düzeylerde bir öznenin bu gücül değerleri üstlenmesiyle gücüllükten kurtulmaktadır.

Temel yapıdaki mantıksal ve anlamsal ilişkilerin belirlenmesi için öncelikle söylem ve anlatı çözümlemesinin tamamlanması gerekmektedir. Çünkü temel ve derin yapıdaki sözdizim ve anlam bileşenleri daha yüzeysel boyutlarda yer alan söylem ve anlatının katmanlarını oluşturacak çekirdek ve gücül değerleri simgelemektedir. Bütün bu açıklamalar göstergibilim kuramının metne bakış açısını sunmaktadır. Bu bakış açısıyla bakıldığında Onuncu Yıl Nutku metninin göstergibilimsel çözümlemesi yüzeyden derine aşağıdaki gibi bir durum sunmaktadır.

4. METNİN ÇÖZÜMLENMESİ (ANALYSIS OF TEXT)

4.1. Söylemsel Düzey (Discursive Level)

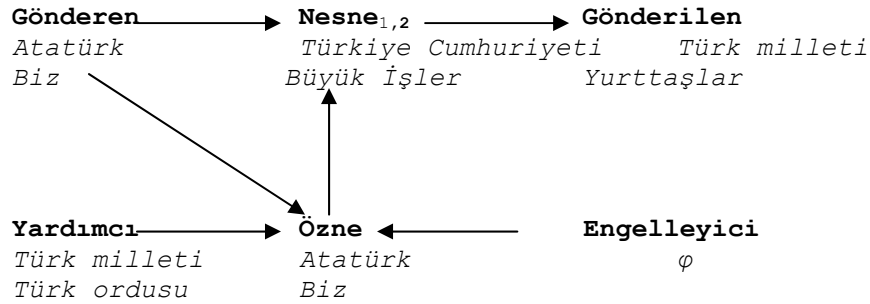
Göstergibilim kuramına göre bir metnin yüzey yapısında bulunan dilsel belirleyiciler aracılığıyla metnin kişileri, zamanı ve yeri belirlenebilmektedir. Bu belirlemeler metnin derin yapısındaki gücül ilişkilerin metnin yüzeyinde kişi, zaman ve yer olarak işlevlerinin üstlenilmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Metinde kişi, süre uzam olarak söylemsel düzeyde dilsel olarak kodlanan belirleyiciler aşağıda gösterilmiştir.

- **Uzamsallaşma:** Yurdumuz. Metinde uzamsallaşma örtük olarak bulunmaktadır. Metnin yüzeyinde 'yurdumuz' sözcüğüyle belirlemektedir. 'Türk milleti' söz öbeğiyle de bu yurdun 'Türkiye' olduğu anlaşılmaktadır.
- **Zamansallaşma:** Kurtuluş savaşının 15. yılı, Cumhuriyetin 10. yılı (yani:1933).
- **Oyunculaşma:** Mustafa Kemal Atatürk (Ö₁), Türk milletinin bir ferdi (Ö₂), Türk milleti, yurttaşlar, millet (gönderilen eyleyenler). Metinde Atatürk 'ben' demek yerine 'biz' diyerek kendisini o milletin bir bireyi olarak görmektedir. Bu durumda BİZ=Ben+Türk milletidir. Metnin söylemsel düzeyi bu biçimde oluşmaktadır.

4.2. Anlatısal Düzey (Narrative Level)

Metindeki on bir değer nesnesine sahip eylem öznesi (Atatürk ve Türk milleti), aynı zamanda donanımlı, başarılı bir öznedir: "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık". Yapılan işler: *Türkiye Cumhuriyetini kurmak*. Bunun temelini Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürüne dayandığını dile getirmektedir. Özellikle bunun altı çizilerek vurgulanmaktadır. Cumhuriyetin kurulmasında Türk halkı ile ordusunun kararlılığının ve birlikteliğinin önemine dikkat çekilmektedir.

Bu durum eyleyenler şemasında gösterilmek istendiğinde aşağıdaki gibi bir görünüm elde edilir.

Bu durum eylemci öznenin (Ö) birinci değer nesnesine ulaştığını göstermektedir. $\text{Ö} \cap \text{N}_1$ Özne Türkiye Cumhuriyetini kurmayı başarmıştır. $\text{Ö} \cap \text{N}_2$ Az zamanda çok ve büyük işler başarmıştır.

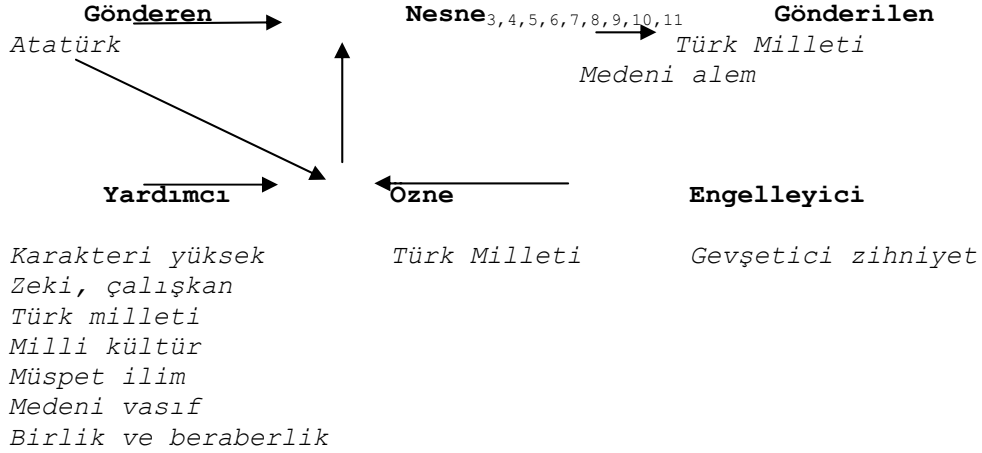
Öznenin diğer dokuz değer nesnesine ise ulaşamamış, dolayısıyla da bu nesnelere o zaman için göstergebilimsel açıdan ayrı olduğu görülmektedir. Özne, yapılan büyük işleri yeterli görmemekte ve milli kültürün çağdaş uygarlık düzeyine çıkarılması gerektiği belirtilmektedir. Daha büyük işlerin yapılması gerektiği üzerinde durularak bu azim ve kararlılığın hep birlikte gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir. En büyük emanetin Türkiye Cumhuriyeti olduğu vurgulanmakta, ancak diğer dokuz değer nesnenin elde edilmesini, gerçekleştirilmesini Türk milletinin azmine, kararlılığına, yüksek kültürüne, birlik ve beraberliğine, Türk milletinin karakter özelliklerine bağlı olduğu da özellikle vurgulanmaktadır. Bırakılan emanetin gerçek sahibinin Türk milleti olduğu ve milli ülkeye ulaşılacağı, cumhuriyetin kazanımlarının korunacağı, milli birlik ve beraberliğin sağlanacağı inancı korunarak Türk milletine olan güven belirtilmektedir.

$\text{Ö} \cup \text{N}_3$ Daha büyük işleri başarma,

$\text{Ö} \cup \text{N}_4$ Mamur ve medeni memleketler seviyesine ulaşma,

$\text{Ö} \cup \text{N}_5$ Refah, vasıta ve kaynaklara ulaşma,

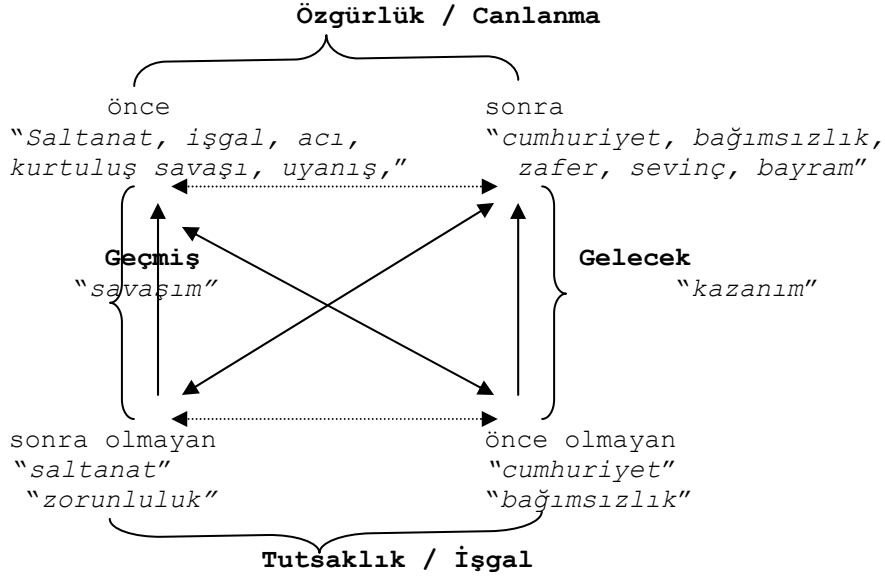
Ö ∪ N₆ Çağdaş medeniyetin üstüne çıkma,
Ö ∪ N₇ Daha çok çalışma,
Ö ∪ N₈ Sanat sevgisi ve milli birlik duygusunu inkişaf etme,
Ö ∪ N₉ Beşeriyette hakiki huzura kavuşma,
Ö ∪ N₁₀ Türk milletinin büyük bir millet olduğunun kabulü,
Ö ∪ N₁₁ Türklüğün medeni vasfı ve kabiliyetinin gelişmesi,
eylemlerini gerçekleştirememiştir. Özellikle ikinci anlatı izlencesinde Türk milletinin ulaşması gereken hedefleri belirlemektedir. Bu durum eyleyenler şemasında aşağıdaki gibi gösterilebilmektedir:

Anlatısal şema tamamlanmamıştır, ancak geleceğe yönelik olarak nesnelere ulaşma Türk milletine bırakılmıştır. Özne (Atatürk) Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmayı başarmış, dolayısıyla da bunu gerçekleştirmesi için kendisine gerekli olan istek+bilgi+güç kiplikleriyle donanımlı özne konumundadır. Ancak diğer dokuz değer nesnesine ulaşabilmesi için özne "istek+bilgi" kipliklerine sahipken "güç" kipliğinden yoksundur. Bu nedenle de dokuz değer nesnesinden uzaktır. Eylemci özne, bu gücün elde edilmesinin yollarının kararlılık içinde Türk milleti ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olması gerekliliği dile getirilmektedir. Cumhuriyetin kurucusu, Türk milletinin üstün niteliklerinin, tarihi kültürünün, birlik ve beraberliğinin ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma ülküsünün gerçekleştirilmesinde tutulan yolun bilim olması dolayısıyla ileriye dönük olarak umutlu olduğunu belirtmektedir.

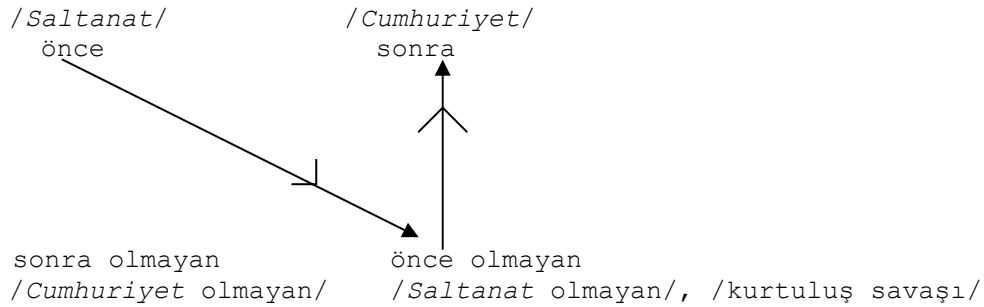
4.3. Temel Yapı (Basic Structure)

Metnin temel yapısı "Cumhuriyetin ilanının onuncu yıldönümünde Türkiye Cumhuriyeti'nin bulunduğu durum" üzerine kurulmuştur. Atatürk Cumhuriyeti kurduktan on yıl sonra ülkenin almış olduğu yol ve bundan sonra alması gereken yolun ne olacağı konusunda halkı bilgilendirmektedir. Gelinek noktanın belirlenmesi yanında ileriye dönük olarak alınması gereken yolun nasıl alınacağına da yolu gösterilmektedir. Bu durum metin zamansal ekseninde "önce/sonra" karşıtlığıyla göstergebilimsel dörtgende gösterilmesine olanak sağlamaktadır.

Yukarıda belirlenen temel yapı doğrultusunda ülkenin yönetim yapısında beş yıllık bir savaşım sonucunda elde edilen bağımsızlıkla halkın egemenliğini temel alan cumhuriyet yönetim biçimiyle bir dönüşüm gerçekleştirilmiştir. Bunun için öncelikle bir savaşım gerçekleştirilmiş, bunun sonucunda bağımsızlık kazanılmıştır. Bağımsızlığını kazanan Türk milleti kendi yönetim biçimini belirlemiştir. Böylelikle yurdunu düşmanlardan temizleyen Türk milleti kendi geleceğini belirlemiş ve ulaşması gereken hedeflerini belirlemiştir.

Metnin başlangıç durumuyla sonuç durumu arasında bir dönüşümün gerçekleştiği görülmektedir. Bu durum aşağıdaki gibi gösterilebilmektedir.

Cumhuriyet yönetim biçimiyle onuncu yılda Cumhuriyetin kazanımları kurucusu tarafından değerlendirilmektedir. Cumhuriyetin ilanından sonra geçen on yıllık bir zaman diliminde Türk milletinin "çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma" amacının gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği sorgulanmakta, Cumhuriyetin onuncu yılında gelinen durum ortaya konmaktadır. Bu değerlendirmenin sonucunda az zamanda çok ve büyük işlerin gerçekleştirildiği () belirtilmektedir. Ancak bu yeterli görülmemektedir. Cumhuriyetin kurucusu Türk milletine seslenerek gelişmeler ışığında yapılması gerekenleri sıralamakta ve her zaman ilerlemenin yolları araştırılarak temel ilkeler göz ardı edilmeden gerekenlerin yapılması için Türk milletine sorumluluk yüklenmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Bu çalışmada Atatürk'ün kullanmış olduğu her sözcüğün, her tümcenin özenle seçildiği ve yüzey yapıda yer alan göstergelerin derin yapıda pek çok anlamı içerdiği görülmektedir. Atatürk'ün Cumhuriyetin Onuncu yılında duyduğu sevinç, gelecekte ulaşılabilecek hedeflerin belirlenmesi, çağdaş bir Türkiye'nin öngörülmesi ve Türk ulusuna duyulan güven metnin derin yapısına ulaşıldığında anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada göstergebilimin metin çözümlemeye ilişkin sunduğu araçlar kullanılarak bir metnin nasıl çözümlenebileceği gösterilmeye çalışılmıştır. Bir metnin anlam evrenine girmede ve nesnel açıdan değerlendirmede göstergebilimsel yöntemin işlediği ve çözümlemeye bir bakış açısı kazandırdığı görülmüştür. Buna göre her türde metin göstergebilimsel açıdan değerlendirilebilmektedir. Çalışma, alanyazındaki kimi göstergebilimsel çözümlenmeleri de desteklemektedir (İşeri, 2008, 2002, 2000 ve 1996; Günay, 2007, 2002; Kuzu, 2004; Uçan, 2002; Erkman-Akerson, 2001; Kaş, 1981). Göstergebilim her türde uyararı (görsel, işitsel, sanatsal, ...) bir gösterge olarak kabul ettiğinden, anlam aktaran ve anlamlandırmayı temel alan bir bakış açısı oluşturduğundan diğer alanlara ilişkin ürünlerin yorumlanmasında bilimsel bir yöntem olarak kullanılabilirliği görülmüştür. Bu yolla öznel yaklaşımlar nesnel duruma getirilmiş, bilimin doğasında bulunan 'nesnellik ve bilimsellik' temel alındığından yazınsal - yazınsal olmayan her türlü ve türde metnin göstergebilimsel olarak çözümlenebilmesi olanaklı kılınmaktadır. Bu nedenle, Türkçe öğretiminde sözel metinlerle birlikte görsel metinlerin de değerlendirilmesi ve göstergebilimin bir bakış açısı olarak kullanılmasının üzerinde durulması ve düşünülmesi gereken bir görünüm sunduğu düşünülmektedir.

Çalışmaya konu olan metnin incelenmesi sonucunda ortaya çıkan durum değerlendirildiğinde beş yıllık bir milli mücadele sonrasında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının gerçekleştirildiği görülmektedir. Ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun onuncu yılı itibarıyla; "daha büyük işlerin, mamur ve medeni memleketler seviyesine; refah, vasıta ve kaynaklara ulaşmanın, çağdaş medeniyetin üstüne çıkmanın, daha çok çalışmanın, sanat sevgisi ve milli birlik duygusunu inkişaf etmenin (geliştirmenin), beşeriyette (dünyada) hakiki (gerçek) huzura kavuşmanın, Türk milletinin büyük bir millet olduğunun kabulünün, Türklüğün medeni vasfı (özelliği) ve kabiliyetinin gelişmesinin ise yeterince gerçekleştirilemediği" eylemci özne (Atatürk) tarafından dile getirilmektedir.

Metinde 'az zamanda çok ve büyük işlerin' gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Bu işlerin en büyüğü olarak da temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti işaret edilmektedir. Bunu gerçekleştirmenin temelinde de "Türk milletinin ve ordusunun birlikte ve kararlı olmasına borçlu olunduğu" gerçeğinin yattığı dile getirilmektedir. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma ülküsünün gerçekleştirilmesinde önemli ölçüde yol alınmıştır. Ancak bu yeterli görülerek daha fazla çalışma, daha fazla hızlı düşünme ve hareket etme gerekliliği vurgulanmıştır.

Türk milletinin yüksek karakterinde bulunan zekilik, çalışkanlık ve bilimsellik, bu ülkenin gerçekleştirilmesinin en önemli öğeleri olarak görülmektedir. Bu özelliklerin, Türk milletinin güzel sanatlara duyarlılığının ve milli birlik duygusunun gelişmesini sağlayacağı inancı özellikle vurgulanmaktadır. Bu yolda yürümeye devam eden Türk milletinin bütün bu özellik ve yeteneklerinin gelişmiş dünya milletleri tarafından kabul görüleceğine olan inanç belirtilmekte, belirtilen özellikler yanında milli ülkenin gerçekleştirilmesinde tutulan meşalenin bilim olması sayesinde dünyada barışın, huzurun sağlanmasında bu meşalenin önemli bir rol üstleneceği de dile

getirilmektedir. Bütün bu açıklamalar doğrultusunda "Cumhuriyetin ilanının 86. yıldönümü yakın bir zamanda ve bundan sonraki zamanlarda törenlerle kutlanacak ve her kutlamada Cumhuriyetin kazanımları çağdaş uygarlık düzeyi açısından yeniden değerlendirilecektir." diye düşünülmektedir.

Cumhuriyetin onuncu yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün saptamaları doğrultusunda ulaşılamayan hedeflere günümüzde ulaşıp ulaşılmadığı ve emaneti devralan yeni neslin, yeni hedefler belirleyerek, bu hedeflere ulaşma yolunda gerekli adımları atıp atmadığı sorgulanmalıdır.

Bu konuların başka açılardan ele alınarak başka çalışma(lar)da ve başka alan uzmanlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu gereksinimin, günümüzde Cumhuriyetin, Atatürk ilkelerinin, bırakılan emanetin, sorumlulukların günümüz koşulları da göz önüne alınarak yeniden değerlendirilmesini zorunlu kıldığı görülmektedir.

Ulu önder Atatürk'ün ülkenin geleceğini özellikle aydın öğretmenlere ve onun yetiştireceği öğretmen adaylarına emanet ettiği gerçeği ve "Öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır." sözü unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Akarsu, B., (1998). Wilhelm von Humboldt'ta Dil-Kültür Bağlantısı. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aksan, D., (1998). Anlambilim: Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D., (2007). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim (4. baskı). Ankara: TDK Yayınları.
- Benveniste, E. (1995). Genel Dilbilim Sorunları (çev. Erdim Öztokat), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Cemiloğlu, M., (2009). Türkçe Öğretimi (5. Basım). Bursa: Alfa Aktüel.
- Courtes, J., (1995). Du Lisible au Visible: initiation à la sémiotique du texte et de l'image, Bruxelles: De Boeck-Université.
- Demirel ve Şahinel. (2006). Türkçe Öğretimi (7. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirhan, N., (1999). Cumhuriyetin Onuncu Yılı'nın Türk İnkılap Tarihinde Yeri ve Önemi. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi.
- D'entrevernes, G., (1988). Analyse Sémiotique des Textes. Lyon: Presses Univesitaires.
- Erkman-Akerson, F., (2001). Karikatür Yorumu: Art-alan ve Şifre Bilgisi. Göstergebilimsel Tartışmalar. İstanbul: Multilingual. S. 15-24.
- Floch, J.M., (1985). Mais Qu'est donc que la Sémiotique?. Le Français dans le Monde. no: 197, Paris: Hachette, s. 44-47.
- greimas, A.J., (1966). Sémantique Structurale: Recherche de Méthode. Paris: Publications de Larousse.
- Günay, V.D., (2002). Göstergebilim Yazıları. İstanbul: Multilingual.
- Günay, V.D., (2007). Metin Bilgisi (3. baskı). İstanbul: Multilingual.
- İşeri, K., (1996). Analyse Sémiotique d'un Conte de Maupassant: La Ficelle. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

- _____, K. (2000). Yolcu ile Yılan Adlı Masalın Göstergebilimsel Çözümlemesi. *Ana Dili Dergisi*. İzmir: TÖMER Yayınları. sayı:18, s. 12-27.
- _____, K. (2002) *Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlköğretim Programına Uygunluğunun İncelenmesi: Göstergebilimsel Bir Betimleme*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- _____, K. (2008). Yüz Akı Adlı Metnin Göstergebilimsel Çözümlemesi. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi. Journal of Modern Turkish Studies (e-dergi)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü e-Yayını, cilt:5, sayı:3. s.117-139.
- Kaş, A., (1981). Sinagrit Babayı Okumaya Çalışmak: Göstergebilimsel Bir Çözümleme Denemesi. *FDE Dergisi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Sayı: 8, s. 56-74.
- Kıran, Z. ve Kıran, A., (2006). *Dilbilime Giriş* (3. baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kıran, Z. ve Kıran, A., (2007). *Yazınsal Okuma Süreçleri* (3. baskı), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kıran, A., (1981). Dilbilim Yazın İlişkilerinde Yazınsal Göstergebilimin Yeri. *FDE Dergisi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. cilt: II, sayı:8, s.99-115.
- Kıran, A., (1990). Dilbilim-Göstergebilim İlişkileri. *Dilbilim Araştırmaları*. Ankara: Hitit Yayınevi. s.51-62.
- Kıran, A., (1998). Günümüzde Yazınsal Göstergebilim. Mersin: XII. *Dilbilim Kurultayı Bildirileri* (Günümüz Fransız Göstergebilimi ve Uygulama Alanları Yuvarlak Masa Toplantısı). s.237-248.
- Kuzu, T., (2004). Greimas'ın Eyleyenler Modelinin Bir Durum-Kesit Öyküsündeki İşlerliğine İlişkin Göstergebilimsel Çözümleme Denemesi. *Dil Dergisi*. Ankara: TÖMER Yayınları. sayı: 124, s. 34-52.
- MEB. (1987). Milli Eğitim Temel Kanunu ve İlköğretim ve Eğitim Kanunu. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (1995). İlköğretim Okulları Türkçe Öğretim Programı. Ankara: MEB Yayınları
- Özbay, M., (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.
- Rifat, M., (1980). Genel Göstergebilim İlkeleri: Gösterge Dizgelerinin Üretim Süreci. *Dilbilim V*. İstanbul: İÜ Yayını. s.101-111.
- _____, M. (1993). *Homo Semioticus*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- _____, M. (1996). *Göstergebilimcinin Kitabı*. İstanbul: Düzlem Yayınları.
- _____, M. (1998). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları (1. Tariçe ve Eleştirel Düşünceler)*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Saussure, F. De. (1985). *Genel Dilbilim Dersleri*. Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.
- Sever, S., (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme* (4. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, S., Kaya, Z. ve Aslan, C., (2006). *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*. Ankara: Morpa Yayıncılık.
- TÜRK DİL KURUMU. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

- Uçan, H., (2002). *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim*. İstanbul: Perşembe Kitapları.
- Vardar, B., (1988). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Abece Yayınları.
- Vygotsky, L.S., (1998). *Düşünce ve Dil* (2. Basım, çev. S. Koray). İstanbul Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Yücel, T., (1991). *Göstergebilim. Dilbilim ve Türkçe*. Ankara: Dil Derneği Yayınları.
- _____, T., (1999). *Yapısalcılık* (2.baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- _____, T., (2001). *Genel Göstergebilim. Göstergebilim Tartışmaları* (Yay. Haz. Esen Onat ve Sercan Özgencil Yıldırım). İstanbul: Multilingual.

EK 1

ONUNCU YIL NUTKU

Türk Milleti!

Kurtuluş savaşımıza başladığımızın 15. yılındayız. Bu gün cumhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu en büyük bayramdır.

Kutlu olsun!

Bu anda büyük Türk milletinin bir ferdi olarak bu kutlu güne kavuşmanın en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Yurttaşlarım!

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bundaki muvaffakiyeti(başarıyı) Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azimkârane(kararlı) yürümesine borçluyuz. Fakat yaptıklarımızı asla kâfi(yeterli) görmeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mamur(bayındır) ve en medeni(uygar) memleketleri(ülkeleri) seviyesine(düzeğine) çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah vasıta ve en medeni memleketler seviyesine çıkaracağız. Milli kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesine çıkaracağız.

Bunun için bizde zaman ölçüsü geçmiş asırların(yüzyılların) gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sürat ve hareket mefhumuna(kavramına) göre düşünülmelidir. Geçen zamana nispetle (oranla) daha çok çalışacağız. Daha az zamanda daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza hiç şüphem yoktur. Çünkü Türk milletinin karakteri yüksektir. Çünkü Türk milleti çalışkandır. Çünkü Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti, milli birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakki(ilerleme) ve medeniyet(uygarlık) yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir(bilim).

Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettirmeliyim(belirtmeliyim) ki yüksek bir insan cemiyeti(topluluğu) olan Türk milletinin tarihi bir vasfı(özellığı) da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fıtrî zekâsını, ilime bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, milli birlik duygusunu mütemediyen(aralıksız) ve her türlü vasıta ve tedbirlerle(önlemlerle) besleyerek inkişaf ettirmek(geliştirmek) milli ülkümüzdür.

Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu bütün beşeriyette(dünyada) hakiki(gerçek) huzurun temini yolunda kendine düşen medeni vazifeyi yapmakta muvaffak(başarılı) kılacaktır.

Büyük Türk milleti!

On beş yılda giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet(başarı) vadeden çok sözlerimi işittin. Bahtiyarım ki bu sözlerimin hiçbirinde milletimin hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğramadım.

Bugün, aynı iman ve katiyetle söylüyorum ki milli ülkeye tam bir bütünlükle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu, bütün medeni alem az zamanda bir kere daha tanıyacaktır.

Asla şüphem yoktur ki Türklüğün unutulmuş büyük medeni vasfı ve büyük medeni kabiliyeti, bundan sonraki inkişafıyla(gelişmesiyle) atının(geleceğin) yüksek medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk milleti!

Ebediyete(sonsuzluğa) akıp giden her on senede bu büyük millet bayramını daha büyük şereflemlerle, saadetlerle huzur ve refah içinde kutlamayı gönülden dilerim.

Ne mutlu Türküm diyene!

29 Ekim 1933
Mustafa Kemal Atatürk